

Sygn. akt V CSK 171/18

POSTANOWIENIE

Dnia 5 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa C. S.A. w S.
przeciwko Gminie K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 października 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 8 grudnia 2017 r., sygn. akt I ACa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5400 (pięć tysięcy
czterysta) zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka - C. S.A. w S. domagała się zasądzenia na jej rzecz od Gminy K. kwoty 842.550 zł wraz z odsetkami ustawowymi z tytułu kosztów wytworzenia i zakupu przydomowych przepompowni ścieków i szafek sterujących na potrzeby wykonania uzgodnionych robót budowlanych, które powinny być pokryte przez Gminę mimo rozwiązania wiążącej strony umowy wskutek wypowiedzenia przez powódkę.

Prawomocnym wyrokiem wstępnym z dnia 14 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy w W. uznał powództwo za usprawiedliwione co do zasady. Przyjął, że wypowiedzenie przez powódkę umowy było skuteczne, a odmowa zapłaty przez Gminę za przepompownie i szafki - bezpodstawna, w związku z czym powódka może dochodzić od pozwanej wynagrodzenia także za te elementy, choć nie

zostały one zamontowane do sieci kanalizacyjnej. Stwierdzając, że powódce co do zasady przysługuje wynagrodzenie za szafki sterujące oraz przepompownie przygotowane na potrzeby inwestycji realizowanej na zamówienie pozwanej, Sąd Okręgowy wskazał, iż kwestia samej wysokości roszczenia powoda będzie wymagać przeprowadzenia dalszego postępowania dowodowego.

Wyrokiem końcowym z dnia 8 marca 2016 r. Sąd Okręgowy w W. zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 795.400 zł wraz z ustawowymi odsetkami, a dalej idące powództwo oddalił.

Wskutek apelacji pozwanej wyrokiem z dnia 8 grudnia 2017 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że oddalił powództwo ponad zasądzoną kwotę 585.629,33 zł z ustawowymi odsetkami i skorygował rozstrzygnięcie co do kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego, oddalił apelację w pozostałym zakresie i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd pierwszej instancji w przeważającej mierze w sposób prawidłowy zebrał i ocenił materiał dowodowy, jednak zasadne okazały się zarzuty apelacji dotyczące nieprawidłowo ustalonej wartości zbiorników przepompowni i ich rzeczywistej ilości. Sąd odwoławczy podkreślił, że strona pozwana w toku całego postępowania nie kwestionowała samego faktu wytworzenia czy też zamówienia wskazanych elementów przez powodową spółkę. Pozwana kwestionowała swoją odpowiedzialność za wynagrodzenie powódki w części objętej powództwem, ale jej argumentacja koncentrowała się wokół tego, że przepompownie wraz z szafkami sterującymi nie zostały zamontowane, choć zawarta umowa przewidywała nie samą ich dostawę, ale właśnie montaż. Jednakże kwestia ta została w sposób ostateczny rozstrzygnięta prawomocnym wyrokiem wstępnym Sądu Okręgowego z dnia 14 stycznia 2014 r. Niezależnie od tego również Sąd drugiej instancji ocenił, że powódka wykazała, iż szafki sterujące i przepompownie zostały wykonane, a Gmina była zobowiązana do ich odbioru i zapłaty wynikającego z umowy wynagrodzenia.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwana wskazała przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Zdaniem skarżącej w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisu art. 318 § 1 k.p.c., a mianowicie wyjaśnienia: 1. czy przez pojęcie użyte w art. 318 § 1 k.p.c., „żądanie usprawiedliwione w zasadzie” należy rozumieć istnienie pomiędzy stronami procesu stosunku prawnego uzasadniającego uwzględnienie powództwa oraz czy wydanie wyroku wstępnego przesądza, czy nie przesądza, o zasadności powództwa na dzień zamknięcia rozprawy, tj., czy wyrok wstępny przesądza jedynie, że roszczenie jest usprawiedliwione w zasadzie, a sąd w wyroku końcowym i wyroku zaskarżonym winien ustalić, czy na dzień wyrokowania istniał obowiązek spełnienia i roszczenie było wymagalne oraz ustalić wysokość świadczenia; 2. czy sąd może uznać, że niewypełnienie warunków umownych Stron, tj. niewystawienie przez inżyniera kontraktu świadectwa płatności może być uznane przez sąd za niewiążące do ustalenia wymagalności świadczenia w przypadku, gdy wystawienie świadectwa płatności było podstawą obowiązku pozwanego do zapłaty oraz podstawą do wystawienia faktury przez powoda.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Powołanie się na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (porównaj między innymi postanowienia z dnia 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z dnia 28 marca 2007 r. II CSK 84/07, z dnia 11 stycznia 2008 r. I UK 283/07 i z dnia 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08, nie publ.).

Pozwana nie wykazała, że przedstawione przez nią wątpliwości mają poważny charakter, uzasadniający zajęcie stanowiska przez Sąd Najwyższy. Zgodnie z art. 318 § 1 k.p.c. sąd, uznając roszczenie za usprawiedliwione w zasadzie, może wydać wyrok wstępny tylko co do samej zasady, co do spornej wysokości żądania - zarządzić bądź dalszą rozprawę, bądź jej odroczenie. Wydanie wyroku wstępnego jest dopuszczalne i uzasadnione, gdy sama zasada roszczenia jest według oceny sądu wątpliwa i pozostaje przedmiotem sporu stron oraz gdy sporna jest także wysokość roszczenia, a jej ustalenie połączone jest z pracochłonnym, długotrwałym i kosztownym postępowaniem dowodowym, które mogłoby okazać się niepotrzebne. Pojęcie „zasada roszczenia” oznacza konkretne prawo lub stosunek prawny, a nie pogląd prawny czy faktyczny, któremu sąd chce dać wyraz w swoim rozstrzygnięciu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2009 r., III CSK 21/09, OSNC 2010, Nr 4, poz. 61 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2017 r., III CZP 34/17, OSNC 2018, nr 6, poz. 57). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego wyrok wstępny jest wydawany jedynie w wypadkach pozytywnego przesądzenia o zasadności żądania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2017 r., II CZ 28/17, nie publ.), gdy istnieje między stronami procesu stosunek prawny uzasadniający uwzględnienie powództwa (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2005 r., IV CK 446/04, nie publ. i z dnia 7 maja 2008 r., II CSK 12/08, nie publ.), a zatem spełnione są wszystkie przesłanki merytoryczne roszczenia (por.

wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2011 r., III CSK 234/10, nie publ. i z dnia 20 lipca 2017 r., IV CSK 591/16, nie publ.), co siłą rzeczy musi zakładać, że dochodzone roszczenie jest przez sąd ocenione jako zasadne i wymagalne, a do rozstrzygnięcia pozostaje tylko kwestia rozmiaru tego roszczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2010 r., II CSK 85/10, niepubl. i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2017 r., II CZ 28/17). Nie budzi też wątpliwości, że skorzystanie przez sąd z formuły wyroku wstępnego, wydanego na podstawie wskazanego stanu faktycznego, powoduje powstanie określonych konsekwencji procesowych w sferze dochodzonego roszczenia. Moc wiążąca tego wyroku oznacza, że po jego uprawomocnieniu się nie można podważać zasadności dochodzonego roszczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 1999 r., I PKN 401/99, OSNP 2001, Nr 8, poz. 259), w tym także kwestionować jego wymagalności.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

jw